

Vnímanie účtovných informácií v poznámkach veľkých účtovných jednotiek

Alžbeta Suhányiová
Prešovská univerzita v Prešove
Fakulta manažmentu
Konštantínova 16, 080 01 Prešov, Slovakia
alzbeta.suhanyiova@unipo.sk

Ladislav Suhányi*
Prešovská univerzita v Prešove
Fakulta manažmentu
Konštantínova 16, 080 01 Prešov, Slovakia
ladislav.suhanyi@unipo.sk

Miriám Saksová
Prešovská univerzita v Prešove
Fakulta manažmentu
Konštantínova 16, 080 01 Prešov, Slovakia
miriam.saksova@gmail.com

* korešpondenčný autor

Abstrakt: Účtovná závierka v sústave podvojného účtovníctva má tri súčasti, a to súvahu, výkaz ziskov a strát a poznámky. Požiadavky na obsah poznámok ako na významnú súčasť účtovnej závierky sa nachádzajú v zákone o účtovníctve a v opatrení Ministerstva financií Slovenskej republiky. Je dôležitým nástrojom, ktorý slúži na správne pochopenie údajov zo súvahy a výkazu ziskov a strát, a ktorému sa v praxi nie vždy venuje patričná pozornosť. Cieľom príspevku je skúmať vnímanie významnosti jednotlivých častí poznámok respondentmi, skúmať čas vynaložený na vyhotovenie poznámok a ich rozsah. Údaje boli získané dotazníkovým prieskumom. Výskumnú vzorku tvorilo 60 respondentov pôsobiach vo veľkých účtovných jednotkách. Na základe výsledkov skúmania sa zistilo, že väčšina zo skúmaných používateľov účtovných informácií nepovažuje tieto informácie za dôležité pri svojich rozhodnutiach. Zároveň výsledky skúmania ukazujú, že časová náročnosť prípravy poznámok začína výraznejšie rásť pokiaľ ich rozsah prekračuje 25 strán.

Kľúčové slová: účtovná závierka, poznámky, informácie, veľké účtovné jednotky.

JEL klasifikácia: M41, M48

Informácia: Príspevok vznikol ako súčasť riešenia projektu VEGA 1/0741/20.

1. Úvod

Dnešná zrýchlená globalizácia ovplyvňuje správanie mnohých aktérov ekonomického života a v tejto súvislosti môžeme s istotou povedať, že ovplyvňuje aj reguláciu účtovníctva. V Slovenskej republike sa vzťahujú na účtovné jednotky ustanovenia zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o účtovníctve) a na zákon nadväzujúce opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky (ďalej len opatrenia MF SR), v zmysle ktorých účtovná závierka musí poskytovať externým a interným používateľom verné a pravdivé informácie o finančnej, majetkovej a výnosovej situácii účtovnej jednotky. Dôvodom zmien v ustanoveniach slovenskej účtovnej legislatívy v posledných rokoch bolo, že do národnej účtovnej legislatívy sa aplikovali ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2013/34/EÚ z 26.6.2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov v znení neskorších predpisov (ďalej len smernice EÚ), vykonala sa harmonizácia s ostatnými zákonmi, ako aj odstránenie predchádzajúcich nedostatkov v účtovnej legislatíve nášho štátu. Tieto zmeny ovplyvňovali už zavedený systém účtovných záznamov. Boli vydané aj nové opatrenia MF upravujúce účtovné závierky, a to:

- opatrenie MF SR č. MF/15464/2013-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky v znení opatrenia č. MF/18008/2014-74,
- opatrenie MF SR č. MF/23378/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre malé účtovné jednotky v znení opatrenia č. MF/19927/2015-74,
- opatrenie MF SR č. MF/23377/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu, v znení opatrenia MF/19926/2015-74.

Tento článok je zameraný najmä na poznámky ako tretiu súčasť účtovnej závierky podnikateľov – konkrétne veľkých účtovných jednotiek a subjektov verejného záujmu, pretože nároky na obsah a informácie uvádzané v ich účtovnej závierke sú najväčšie. Najviac povinností pri zostavovaní účtovnej závierky majú práve veľké účtovné jednotky a tie subjekty verejného záujmu, ktoré nezostavujú účtovnú závierku podľa IFRS v znení prijatom Európskou úniou. Na druhej strane, používatelia účtovných informácií veľkých účtovných závierok potrebujú pri ich finančnom rozhodovaní najviac informácií, zaujímajú sa napríklad o riziko spojené s ich súčasnou alebo budúcou investíciou, o návratnosť investície, a pod.

2. Základné teoretické východiská

Poznámky, ako súčasť účtovnej závierky účtovnej jednotky majú svoj význam, pretože sú pre používateľov účtovnej závierky dôležitým zdrojom informácií o účtovnej jednotke, ktoré dokresľujú kvantitatívne ukazovatele prezentované v súvahe a vo výkaze ziskov a strát (Krištofik 2009). Obsahujú informácie dôležité na posúdenie stavu majetku a záväzkov, finančnej situácii a výsledku hospodárenia účtovnej jednotky.

Podľa autora Farkaša (2019) v období od 1. januára 1993 do 31. decembra 2002 bolo možné účtovnú závierku – súvahu, výkaz ziskov a strát, poznámky (vtedy sa poznámky nazývali príloha) – zostaviť v plnom rozsahu alebo v skrátanom rozsahu, a to aj riadnu a aj mimoriadnu účtovnú závierku. Od 1. januára 2003 možnosť zostaviť účtovnú závierku v skrátanom rozsahu existovala len pre priebežnú účtovnú závierku.

V období od 1. januára 2003 do 2014 poznámky v skrátanom rozsahu a poznámky v plnom rozsahu už neexistovali, existovali už len jedny poznámky, pre všetky účtovné jednotky (hovoríme o účtovných jednotkách – podnikateľoch, ktoré sú obchodnými spoločnosťami). Pripomeňme však, že jedna výnimka predsa len bola – prehľad peňažných tokov (súčasť poznámok) mali ju povinnosť zostaviť len tie účtovné jednotky, ktoré mali povinnosť nechať si overiť účtovnú závierku auditorom. Ostatné účtovné jednotky túto povinnosť nemali; prehľad peňažných tokov mohli, ale nemuseli (=voliteľnosť) zostaviť.

Poznámky účtovnej jednotky od 1. januára 2015 sa svojím rozsahom a obsahom líšia v závislosti od toho, či ich zostavuje mikro účtovná jednotka, malá účtovná jednotka alebo veľká účtovná jednotka.

Podľa článku 3 smernice EÚ sa účtovné jednotky môžu začleniť do týchto kategórií:

- malé účtovné jednotky, pričom z nich ešte členský štát môže vyčleniť tzv. mikro účtovné jednotky,
- stredne veľké účtovné jednotky,
- veľké účtovné jednotky.

Členské štáty môžu spojiť stredne veľké účtovné jednotky a veľké účtovné jednotky do jednej kategórie, čo Slovenská republika aj urobila. Smernica vychádza zo zásady „najskôr myslieť na malých“. Aby sa zabránilo neprimeranému zaťažaniu malých účtovných jednotiek, členskými štátom je dovolené len to, aby k povinným údajom v poznámkach požadovali uvádzať len niekoľko málo ďalších údajov (Dvořáková 2014).

Od roku 2015 sa účtovné jednotky v Slovenskej republike členia teda v súlade so smernicou EÚ do jednotlivých veľkostných skupín, a to na mikro účtovné jednotky, malé účtovné jednotky a veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu. Zmyslom členenia účtovných jednotiek do veľkostných skupín je zjednodušiť účtovné predpisy pre mikro a malé účtovné jednotky. Predpisy pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu zjednodušené nie sú.

V zmysle § 18 ods. (5) zákona o účtovníctve sa v poznámkach uvádzajú informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú údaje v súvahe a výkaze ziskov a strát, prípadne ďalšie výkazy a údaje, ktoré ich vysvetľujú a dopĺňajú. Ďalej sa uvádzajú aj informácie, ktoré sa týkajú použitia účtovných zásad a účtovných metód, ako aj ďalšie informácie podľa požiadaviek ustanovených týmto zákonom. Uvádzajú sa v poznámkach tiež informácie o skutočnostiach, ktoré ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, účtovná jednotka nevykazuje v ostatných súčiastiach účtovnej závierky (v súvahe a vo výkaze ziskov a strát), ale ich dôsledky menia významným spôsobom pohľad na finančnú situáciu účtovnej jednotky.

V zmysle § 18 ods. (6) zákona o účtovníctve veľká účtovná jednotka a účtovná jednotka, ktorá je subjektom verejného záujmu, uvedie v poznámkach aj vymedzenie a sumu vzniknutých nákladov voči štatutárnemu audítorovi alebo audítorskej spoločnosti za účtovné obdobie v členení na náklady za:

- a) overenie účtovnej závierky,
- b) uisťovacie audítorské služby s výnimkou overenia účtovnej závierky,
- c) daňové poradenstvo,
- d) ostatné audítorské služby.

Obsahové vymedzenie poznámok upravujú jednotlivé opatrenia MF SR, neupravujú ale ich formálnu stránku prezentácie. Je vhodné podľa Suhányiovej (2019, s. 138) poznámky prezentovať formou tabuliek a doplniť ich opisným spôsobom. Ak pre niektoré časti účtovná jednotka nemá náplň, príslušné informácie sa neuvádzajú. V tabuľke č. 1 je uvedená obsahová náplň poznámok mikro, malej a veľkej účtovnej jednotky v základných bodoch tak, ako ju vymedzujú príslušné opatrenia.

Tabuľka 1. Všeobecné požiadavky na zostavenie poznámok účtovnej závierky mikro, malej a veľkej účtovnej jednotky

Mikro ÚJ	Malá ÚJ	Veľká ÚJ
Informácie v poznámkach musia byť užitočné, významné, zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé.	Informácie v poznámkach musia byť užitočné, významné, zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé.	Informácie v poznámkach musia byť užitočné, významné, zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé.
x	Nevýznamné informácie sa môžu zoskupovať. Informácie v poznámkach sa uvádzajú tak, aby sa vyjadřila ekonomická realita a podstata príslušnej transakcie a dohody.	Nevýznamné informácie sa môžu zoskupovať.
V poznámkach sa uvádzajú informácie, ktoré sa účtovná	V poznámkach sa uvádzajú informácie, ktoré sa účtovná	V poznámkach sa uvádzajú informácie, ktoré sa účtovná

jednotka dozvedela do dňa zostavenia účtovnej závierky a má pre ne obsahovú náplň ustanovenú opatrením o účtovnej závierke.	jednotka dozvedela do dňa zostavenia účtovnej závierky a má pre ne obsahovú náplň ustanovenú opatrením o účtovnej závierke.	jednotka dozvedela do dňa zostavenia účtovnej závierky a má pre ne obsahovú náplň ustanovenú opatrením o účtovnej závierke.
Poznámky pozostávajú z opisných informácií a číselných údajov podľa obsahovej náplne uvedenej v prílohe opatrenia o účtovnej závierke.	Poznámky pozostávajú z opisných informácií a číselných údajov podľa obsahovej náplne uvedenej v prílohe opatrenia o účtovnej závierke.	Poznámky pozostávajú z opisných informácií a číselných údajov podľa obsahovej náplne uvedenej v prílohe opatrenia o účtovnej závierke.
x	Ak pre niektoré časti poznámok účtovná jednotka nemá obsahovú náplň, príslušné informácie sa neuvádzajú.	Ak pre niektoré časti poznámok účtovná jednotka nemá obsahovú náplň, príslušné informácie sa neuvádzajú.
V poznámkach sa môžu uvádzať informácie, ktoré sa účtovná jednotka rozhodla poskytnúť používateľom nad rámec ustanovenej obsahovej náplne.	V poznámkach sa môžu uvádzať informácie, ktoré sa účtovná jednotka rozhodla poskytnúť používateľom nad rámec ustanovenej obsahovej náplne.	V poznámkach sa môžu uvádzať informácie, ktoré sa účtovná jednotka rozhodla poskytnúť používateľom nad rámec ustanovenej obsahovej náplne.
x	x	V poznámkach účtovná jednotka vždy uvádza ďalšie informácie, ak sú potrebné na zabezpečenie požiadavky verného a pravdivého obrazu majetku, záväzkov, finančnej situácie a výsledku hospodárenia účtovnej jednotky.
Údaje v poznámkach sa uvádzajú za bežné účtovné obdobie.	Ak je to možné, informácie sa uvádzajú v tabuľkovej forme, pričom sa uvádzajú informácie za bežné účtovné obdobie. Ak existuje údaj na porovnanie, uvádzajú sa aj údaje za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie.	Ak je to možné, informácie sa uvádzajú v tabuľkovej forme, pričom sa uvádzajú informácie za bežné účtovné obdobie. Ak existuje údaj na porovnanie, uvádzajú sa aj údaje za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie.
x	Doplňujúce informácie k súvahe a výkazu ziskov a strát sa uvádzajú podľa poradia vykazovaných položiek s označením opisovaných položiek.	Doplňujúce informácie k súvahe a výkazu ziskov a strát sa uvádzajú podľa poradia vykazovaných položiek s označením opisovaných položiek.
x	V prípade ocenenia v cudzej mene sa uvedie aj označenie meny.	V prípade ocenenia v cudzej mene sa uvedie aj označenie meny.
<i>Sumy v poznámkach sa uvádzajú v celých eurách</i>	<i>Sumy v poznámkach sa uvádzajú v celých eurách; ak sa účtovná jednotka rozhodne, môže sumy uvádzať v eurách so zaokrúhlením na dve desiatinné miesta, t.j. v eurocentoch.</i>	<i>Sumy v poznámkach sa uvádzajú v celých eurách; ak sa účtovná jednotka rozhodne, môže sumy uvádzať v eurách so zaokrúhlením na dve desiatinné miesta, t.j. v eurocentoch.</i>

Zdroj: Šlosárová 2020, s. 226-227.

Z tabuľky 1 vyplýva, že pre používateľov informácií z účtovnej závierky sú poznámky dôležitým zdrojom informácií o účtovnej jednotke, ktoré dokresľujú kvantitatívne ukazovatele prezentované v súvahe a vo výkaze ziskov a strát. V nasledujúcej tabuľke sa venujeme obsahovej náplni poznámok podľa veľkostných kritérií účtovných jednotiek.

Tabuľka 2. Základné členenie obsahu poznámok účtovnej závierky mikro, malej a veľkej účtovnej jednotky

Mikro účtovná jednotka	Malá účtovná jednotka	Veľká účtovná jednotka
------------------------	-----------------------	------------------------

<p>Čl. I Všeobecné informácie</p> <p>Čl. II Informácie o prijatých postupoch</p> <p>Čl. III Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát</p>	<p>Čl. I Všeobecné informácie</p> <p>Čl. II Informácie o orgánoch</p> <p>Čl. III Informácie o prijatých postupoch spoločnosti</p> <p>Čl. IV Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát</p> <p>Čl. V Informácie o iných aktívach a iných pasívach</p> <p>Čl. VI Udalosti, ktoré nastali po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná zvierka</p> <p>Čl. VII Ostatné informácie</p>	<p>Čl. I Všeobecné informácie</p> <p>Čl. II Informácie o prijatých postupoch</p> <p>Čl. III Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú položky súvahy</p> <p>Čl. IV Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú položky výkazu ziskov a strát</p> <p>Čl. V Informácie o iných aktívach a iných pasívach</p> <p>Čl. VI Udalosti, ktoré nastali po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná zvierka</p> <p>Čl. VII (Tento článok nemá nadpis, jeho obsahom sú informácie o transakciách medzi vykazujúcou účtovnou jednotkou a spriaznenými osobami.)</p> <p>Čl. VIII Ostatné informácie</p> <p>Čl. IX Prehľad o pohybe vlastného imania</p> <p>Čl. X Prehľad peňažných tokov</p>
---	---	--

Zdroj: Opatrenie MF SR č. MF/15464/2013-74, MF/23378/2014-74 a MF/23377/2014-74

Pri porovnaní legislatívnej úpravy obsahovej náplne poznámok podľa veľkostných kritérií účtovných jednotiek sme zistili, že najmenej článkov a informácií obsahujú poznámky v mikro účtovnej jednotke, ktoré pozostávajú z troch článkov. V porovnaní s mikro účtovnou jednotkou podstatne viac článkov zahŕňa malá účtovná jednotka, ktorej poznámky sú zložené zo siedmich článkov obsahovej náplne, pričom vo veľkej účtovnej jednotke sa poznámky zostavujú na základe obsahovej náplne pozostávajúcej z desiatich článkov, čo predstavuje najväčší počet.

3. Metodológia

Cieľom nášho výskumu je zistiť vnímanie stupňa významnosti jednotlivých častí poznámok ako súčasť účtovnej závierky respondentmi, skúmať čas vynaložený na vyhotovenie poznámok a ich rozsah. Pri naplnení cieľa berieme do úvahy požiadavky na štruktúru a obsah poznámok, ktoré boli implementované do účtovnej legislatívy a nadobudli účinnosť v roku 2015.

Základnou výskumnou metódou zberu dát je dotazníková metóda. Dotazník bol distribuovaný v počte 162 v priebehu roka 2020 formou e-mailu. Návratnosť predstavovala z celkového počtu odoslaných dotazníkov iba 37 %. Výskumná vzorka nášho výskumu teda pozostáva zo 60 respondentov, ktorými sú účtovníci, ekonómovia a podnikatelia pôsobiaci vo veľkých účtovných jednotkách so sídlom v Slovenskej republike, a to v spoločnostiach s ručením obmedzeným alebo v akciových spoločnostiach. Dotazník pozostával z 12 otázok, pričom pri 10 otázkach respondenti mohli označiť svoju preferenciu hodnôt na škále od 1-nevýznamné informácie až 5-veľmi významné informácie. Pri dvoch otvorených otázkach v dotazníku mali respondenti možnosť odpovedať podľa vlastného uváženia.

V prípade skúmania odpovedí na otázky 11. a 12. zisťujeme štatistickú významnosť premenných pomocou stanovenia a testovania hypotéz H₀ a alternatívnej hypotézy H₁. Korelácie sú štatisticky významné na hladine

$p < 0,05$. Hypotézy $H_0 = 0$ a $H_1 \neq 0$. Ak H_0 zamietame, vzťah medzi jednotlivými premennými existuje a sú štatisticky významné. Formulácia nulovej hypotézy znie: H_0 Čím viac času je potrebné pri tvorbe poznámok, tým viac sa zvýši počet strán poznámok. Ak hodnota na hladine $p > 0,05$, v tom prípade H_0 nezamietame a môžeme povedať, že vzťah medzi jednotlivými premennými neexistuje, resp. nie sú štatisticky významné. V tom prípade prijímame alternatívnu hypotézu. Formulácia alternatívnej hypotézy H_1 znie: Čas nie je závislý od počtu strán. Koreláciu medzi dvomi premennými vytvárame v štatistickom programe Statistica.

4. Výsledky a diskusia

V tejto časti článku sa venujeme štatistickému vyhodnocovaniu odpovedí na jednotlivé otázky v dotazníku. V tabuľke 3 sú v prvom stĺpci uvedené otázky z dotazníka a následne sú uvedené odpovede na konkrétne otázky podľa jednotlivých škál, ich počet a podiel v %.

Tabuľka 3. Hodnotenie odpovedí na uzavreté otázky č. 1 až 10

Otázky v dotazníku s preferenciou hodnot	Odpovede podľa jednotlivých škál									
	1		2		3		4		5	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
1. Aký význam pripisujete informáciám v článku I. Všeobecné informácie?	10	16,7	11	18,3	16	26,7	11	18,3	12	20,0
2. Aký význam pripisujete informáciám v článku II. Informácie o prijatých postupoch?	10	16,6	8	13,4	13	21,7	10	16,6	19	31,7
3. Aký význam pripisujete informáciám v článku III. Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú položky súvahy?	11	18,3	8	13,3	18	30,0	16	26,7	7	11,7
4. Aký význam pripisujete informáciám v článku IV. Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú položky výkazu ziskov a strát?	13	21,7	11	18,3	14	23,3	13	21,7	9	15,0
5. Aký význam pripisujete informáciám v článku V. Informácie o iných aktívach a iných pasívach?	9	15,0	9	15,0	15	25,0	15	25,0	12	20,0
6. Aký význam pripisujete informáciám v článku VI. Udalosti, ktoré nastali po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka?	9	15,0	6	10,0	14	23,3	13	21,7	18	30,0
7. Aký význam pripisujete informáciám v článku VII. Informácie o transakciách medzi vykazujúcou účtovnou jednotkou a spriaznenými osobami?	12	20,0	7	11,7	16	26,7	17	28,3	8	13,3
8. Aký význam pripisujete informáciám v článku VIII. Ostatné informácie?	12	20,0	9	15,0	18	30,0	13	21,7	8	13,3
9. Aký význam pripisujete informáciám v článku IX.	8	13,3	10	16,7	6	10,0	24	40,0	12	20,0

Prehľad o pohybe vlastného imania?										
10. Aký význam pripisujete informáciám v článku X. Prehľad peňažných tokov?	12	20,0	13	21,6	16	26,7	13	21,7	6	10,0
		ø17,7		ø15,3		ø24,3		ø24,2		ø18,5

Legenda: 1-nevýznamné, 2-menej významné, 3-neutrálne, 4-významné, 5-veľmi významné

Podľa nášho zistenia respondenti najčastejšie odpovedali s najvyšším stupňom významnosti 5 pri odpovedaní otázky číslo 2 – Informácie o prijatých postupoch. Z toho vyplýva, že respondenti považujú za veľmi významné informácie v poznámkach práve informácie o prijatých postupoch. Najmenej významné považujú respondenti informácie v článku IV, v ktorom sú uvedené informácie vysvetľujúce a dopĺňujúce výkazu ziskov a strát, ktoré označil 21,7 % respondentov.

Pri hodnotení odpovedí na otázku 11 Koľko času zaberie zostavenie poznámok sme zistili nasledovné skutočnosti uvedené v tabuľke.

Tabuľka 4. Hodnotenie odpovedí na otvorenú otázku č. 11, ktorá sa týka času potrebného na zostavenie poznámok

Čas na zostavenie poznámok	Počet odpovedí	Odpovede v %	Čas na zostavenie poznámok	Počet odpovedí	Odpovede v %
0,5 hodín	1	1,7	12 hodín	3	5
1 hodina	3	5	15 hodín	2	3,3
2 hodiny	5	8,3	16 hodín	2	3,3
3 hodiny	2	3,3	20 hodín	1	1,7
4 hodiny	4	6,7	24 hodín (1 deň)	3	5
5 hodín	1	1,7	40 hodín	1	1,7
6 hodín	2	3,3	48 hodín (2 dni)	7	11,7
7 hodín	2	3,3	72 hodín (3 dni)	3	5
8 hodín	7	11,7	96 hodín (4 dni)	2	3,3
9 hodín	2	3,3	120 (5 dní)	2	3,3
10 hodín	4	6,7	160 hodín (1 mesiac)	1	1,7

Priemer	36 hodín
Medián	10 hodín

Pri hodnotení odpovedí na 11. otázku sme došli k záveru, že najdlhší čas 1 mesiac vynaložený na zostavenie poznámok uviedol len 1 respondent, najkratší čas zo všetkých získaných odpovedí v trvaní 0,5 hodín uviedol taktiež len 1 respondent, čo predstavuje 1,7 %. Najviac odpovedí v počte 7 (11,7 %) bolo zaznamenaných rovnako pri 48 hodinách, ako aj pri 8 hodinách. Priemerný čas potrebný na zostavenie poznámok veľkej účtovnej jednotky podľa vyššie uvedených je 36 hodín. Pri určení mediánu tohto súboru sme dospeli k záveru, že stredná hodnota tzv. kvantil, ktorý rozdeľuje usporiadaný štatistický súbor na rovnako veľké časti je 10 hodín. To znamená, že polovica všetkých hodnôt je väčšia (alebo rovná) ako medián a druhá polovica je menšia (alebo rovná) ako medián, čiže polovici respondentov trvá zostavenie poznámok 10 hodín a viac, a polovici respondentov trvá zostavenie poznámok 10 hodín a menej.

Pri hodnotení odpovedí na otázku č. 12 Uvedte približný rozsah strán poznámok sme zistili nasledovné skutočnosti.

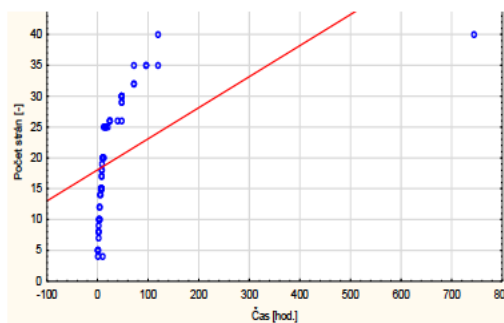
Tabuľka 5. Hodnotenie odpovedí na otvorenú otázku č. 12, ktorá sa týka rozsahu poznámok

Rozsah strán poznámok	Počet odpovedí	Odpovede v %	Rozsah strán poznámok	Počet odpovedí	Odpovede v %
-----------------------	----------------	--------------	-----------------------	----------------	--------------

4 strany	2	3,3	18 strán	2	3,3
5 strán	3	5	19 strán	1	1,7
7 strán	1	1,7	20 strán	5	8,3
8 strán	3	5	25 strán	6	10
9 strán	1	1,7	26 strán	5	8,3
10 strán	4	6,7	29 strán	2	3,3
12 strán	2	3,3	30 strán	4	6,7
14 strán	2	3,3	32 strán	2	3,3
15 strán	7	11,7	35 strán	4	6,7
17 strán	2	3,3	40 strán	2	3,3

Priemer	20 strán
Medián	20 strán

Pri uvedenej otázke sme zistili, že najväčší rozsah 40 strán uviedli 2 respondenti (3,3 %), ako aj najmenší rozsah 4 strany označili rovnako 2 respondenti (3,3 %). Najväčší počet odpovedí respondentov 7 (11,7 %) bolo zaznamenaných pri počte 15 strán. Za optimálny počet strán poznámok sa celkovo javí 15 strán, keďže tento počet zvolilo najviac respondentov. Na základe odpovedí respondentov sme zistili, že výsledný priemer rozsahu poznámok je 20 strán. Zhodne ja na tom medián, 20 strán.

Graf 1. Intenzita závislosti medzi vybranými premennými

V bodovom grafe je viditeľné, že čím je väčší počet strán poznámok, tým viac času zabralo ich zostavenie, ktoré je logické. Hypotéza H_0 sa potvrdila. Môžeme pozorovať, že do počtu strán 20 je čas vynaložený na vyhotovenie poznámok skoro konštantný, teda takmer sa nemení, ale pri počte stránok nad 20 vidíme zmenu, ktorá sa prejavuje výraznejším nárastom času. Z grafického znázornenia je evidentná jedna odľahlá hodnota, ktorá skresľuje aj naznačenú regresnú priamku, ide o respondenta, ktorý v dotazníku označil zostavovanie poznámok v trvaní jeden mesiac. Aj v prípade odstránenia tohoto respondenta z výskumu považujeme hypotézu za potvrdenú.

Môžeme konštatovať, že na základe dotazníka sa nám podarilo zistiť názory respondentov týkajúcich sa vnímania významnosti informácií uvedených v jednotlivých článkoch poznámok veľkých účtovných jednotiek. Na naše prekvapenie, výsledky zistenia pri odpovediach na otázky 1 až 10 sú horšie, ako sme to očakávali. Respondenti nepripisujú veľký význam informáciám zverejneným v poznámkach. Ani polovica z radov respondentov neoznačila odpovede na škále 4-významný alebo 5-veľmi významný, s výnimkou otázky 6 (škála 4 a 5 spolu 51,7%) a 9 (škála 4 a 5 spolu 60 %).

5. Záver

Poznámky obsahujú kvantitatívne a kvalitatívne informácie, ktoré dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát, resp. vysvetľujú dodatočné poznatky a súvislosti. V rámci nášho výskumu sme zisťovali, aký je názor respondentov

na informácie zverejnené v poznámkach veľkých účtovných jednotiek, aký je rozsah a aký čas venujú príprave poznámok v účtovných jednotkách, v ktorých oni pôsobia.

V prípade celkového vyhodnotenia prvých desiatich otázok v dotazníku súvisiacich s vnímaním dôležitosti resp. významnosti informácií v poznámkach hodnotili ich respondenti nasledovne:

- 17,7 % respondentov považuje informácie v poznámkach za 1-nevýznamné,
- 15,3 % respondentov považuje informácie v poznámkach za 2-menej významné,
- 24,3 % respondentov považuje informácie v poznámkach za 3-neutrálne,
- 24,2 % respondentov považuje informácie v poznámkach za 4-významné,
- 18,5 % respondentov považuje informácie v poznámkach za 5-veľmi významné.

Na základe týchto nelichotivých výsledkov konštatujeme, že odborníci v praxi informáciám vykazovaným v poznámkach nevenujú vždy patričnú pozornosť. Tento nedostatok v budúcnosti bude potrebné eliminovať, nakoľko dnešným výzvam dokáže čeliť iba účtovná jednotka, ktorá má potrebné informácie a dokáže ich rýchlo konvertovať na organizačné vedomosti.

Pri skúmaní sme taktiež zistili, že rôzne účtovné jednotky zostavujú poznámky v rôznom rozsahu počtu strán a zároveň ich zostavovaniu venujú rôzne časové obdobie, pričom všeobecne sa so zvyšujúcim počtom strán zvyšuje aj časová náročnosť prípravy. Zaujímavým zistením však je, že do počtu strán 20 (čo je priemerná vykazovaná hodnota počtu strán a zároveň mediánová hodnota) venujú ich zostavovaniu približne rovnaké časové obdobie. Časová náročnosť prípravy poznámok začína významnejšie rásť až od celkového rozsahu 25 strán.

Zoznam bibliografických odkazov

- Dvořáková, D. 2014. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodných standardu IFRS*. Brno: BizBooks. ISBN 978-80-265-0149-7.
- Farkaš, R. 2019. *Poznámky účtovnej závierky pre veľké účtovné jednotky a subjekt verejného záujmu v praxi*. Bratislava: Wolters Kluwer SR s.r.o., ISBN 978-80-8168-992-5.
- Farkaš, R. 2014. *Nová účtovná smernica Európskej únie*. Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o. ISBN 978-80-8168-059-5.
- Křištofik, P., Saxunová, D., Šuranová, Z. 2011. *Finančné účtovníctvo a riadenie s aplikáciou IFRS*. Bratislava: Iura Edition, spol. s r.o. ISBN 978-80-8078-396-9.
- Šlosárová, A., Blahušíková, M. 2020. *Analýza účtovnej závierky*. Bratislava: Wolters Kluwer SR s.r.o. ISBN 978-80-571-0166-6.
- Suhányiová, A. 2019. *Základy podvojného účtovníctva pre finančných manažérov*. Prešov: Bookman, s.r.o. ISBN 978-80-8165-353-7.
- Suhányiová, A., Korečko, J., Mokrišová, M. 2016. *Postupy v podvojnom účtovníctve podnikateľov*. Prešov: Bookman, s.r.o. ISBN 978-80-8165-215-8.
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2013/34/EÚ z 26.6.2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov v znení neskorších predpisov.
- Opatrenie MF SR č. MF/15464/2013-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky v znení opatrenia č. MF/18008/2014-74.
- Opatrenie MF SR č. MF/23378/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre malé účtovné jednotky v znení opatrenia č. MF/19927/2015-74.
- Opatrenie MF SR č. MF/23377/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu, v znení opatrenia MF/19926/2015-74.
- Zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve, v znení neskorších predpisov.